

Inbreng Begrotingsbehandeling EZK – week 44

Om de reductiedoelen van 2030 te behalen vraagt om stevig en ambitieus beleid: komend jaar en komende regeerperiode. Energie-Nederland en haar leden onderschrijven dat er een grote opgave ligt om de verduurzaming van het energiesysteem te realiseren en zo klaar te maken voor een duurzame toekomst. Vanzelfsprekend ligt daarbij een grote verantwoordelijkheid bij onze bedrijven om deze opgave te realiseren en staan onze leden klaar voor de uitvoering. Dit vraagt tegelijkertijd ook om consistent beleid, versnelling van procedures en passend instrumentarium. Voor de begrotingsbehandeling van EZK komende week geven wij graag de volgende overwegingen en suggesties mee.

Productie van groene waterstof

Om de waterstofdoelen uit het Klimaatakkoord te halen is het noodzakelijk nu cruciale stappen te zetten. Het kabinet heeft met haar Kabinetsvisie Waterstof de nut en noodzaak van waterstofproductie onderschreven en maakt budget vrij voor de realisatie van de zogenoemde *waterstofbackbone*. Echter voldoende ondersteuning voor de grootschalige productie van waterstof via elektrolyse ontbreekt nog en lijkt er een beperkende cap te komen van 50MW per project.

Daarnaast is het IPCEI een belangrijk EU-instrument waarmee nationale projecten worden samengevoegd om te komen tot een Europese waardeketen. Met een IPCEI-status kunnen waterstofprojecten in Nederland sneller aanspraak maken op de noodzakelijke nationale financiële ondersteuning en daarmee de business case rondkrijgen. Vanuit de Nederlandse overheid is een lijst met projecten aangeleverd bij de Europese Commissie. Echter, om formeel als IPCEI-project te worden bestempeld, dient een lidstaat geld te reserveren deze projecten financieel te ondersteunen. **Dat is in Nederland -in tegenstelling tot andere lidstaten- nog niet het geval.** De Nederlandse projecten die kans maken om onderdeel uit te gaan maken van de IPCEI zijn essentieel voor de elektrolyseopgave van 500MW in 2025. Nederland loopt dus het risico deze slag te missen als het reserveren van financiële middelen van de IPCEI waterstof nu niet op korte termijn gebeurt. Dat zal resulteren in een grote achterstand ten aanzien van landen als Frankrijk en Duitsland, waar respectievelijk zeven en acht miljard euro klaarligt voor waterstofprojecten.

Tot slot, de prijs van aardgas ligt ondanks de recente stijgingen nog lager dan groene waterstof. Een Contract for Difference (CfD) systeem voor groene waterstof zou dat prijsverschil flexibel kunnen overbruggen.

Waterstof

- In het Klimaatakkoord is afgesproken 500MW elektrolyse capaciteit te realiseren in 2025 en 3-4 GW in 2030. Door gebrek aan financiële ondersteuning vanuit de overheid komen investeringsbeslissingen op dit moment niet van de grond
- Met de komst van het *Fit for 55*-pakket is het aannemelijk dat groene waterstofdoelen toenemen. Dat maakt de realisatie van 500MW in 2025 een *no regret* optie
- Richting 2050 is de inzet van waterstof cruciaal. In lijn met het rapport Van Geest is het daarom belangrijk nu al te beginnen om de noodzakelijke opschaling tijdig te kunnen realiseren

Suggesties voor vragen aan de staatssecretaris

- 1) Hoe kijkt de staatssecretaris aan tegen de doelstelling uit het Klimaatakkoord om in 2025 tot 500MW elektrolysecapaciteit te komen in relatie tot de -op dit moment- beperkte middelen die beschikbaar zijn gemaakt om enkel kleine elektrolysers (<50MW) te financieren en hoe met de doorkijk richting 2030?
- 2) Kan de staatssecretaris aangeven waarom alleen gekozen is voor het ondersteunen van de waterstofinfrastructuur (backbone), maar niet voor ondersteuning voor de grootschalige productie middels elektrolyse met een capaciteit van 100MW of meer?
- 3) Kan de staatssecretaris aangeven waarom Nederland tot op heden nog geen financiële middelen heeft gereserveerd voor de Nederlandse IPCEI waterstofprojecten die in Brussel op de plank liggen en het mogelijk maken de gewenste opschaling te realiseren?
- 4) Is de staatssecretaris bereid om -gezien de uitdagingen in de Nederlandse industriële clusters en de grote rol die groene waterstof daarin kan spelen- tijdig voldoende financiële middelen te reserveren voor Nederlandse IPCEI projecten zodat Nederland niet -net als bij de Battery IPCEI- buiten de boot valt?
- 5) De prijs van aardgas ligt ondanks de stijgingen nog steeds lager dan de kosten van groene waterstof. Een overstap naar een Contract for Difference (CfD) systeem voor groene waterstof zet de markt aan tot ontwikkeling van projecten en het nemen van investeringsbeslissingen. Welke mogelijkheden ziet de staatssecretaris om de onrendabele top van grootschalige groene waterstofproductie af te dekken? In hoeverre acht de staatssecretaris een CfD systeem voor groene waterstof als mogelijkheid om dit te stimuleren?

Duurzame warmte in de SDE++

Om de doelen in het Klimaatakkoord te bereiken is het cruciaal dat de uitrol van collectieve warmtenetten wordt opgeschaald en dat collectieve warmtenetten verder verduurzaamd worden. Alle alternatieven voor aardgas kennen echter een onrendabele top. **Om te komen tot tijdige uitrol en opschaling van alternatieve warmtebronnen/dragers, zoals via geothermie, aquathermie en groene gas, moeten deze structureel meer kans krijgen binnen de SDE++ systematiek.**

De Tweede Kamer heeft recent het belang van duurzame warmte in de SDE++ benadrukt met aangenomen moties over het borgen van voldoende budget voor warmte in de SDE++ 2020 en schotten in de SDE++ 2023. Er dreigen echter projecten tussen wal en schip te vallen die wél in 20202 gereed waren, maar geen beschikking kregen. Indien deze projecten wederom niet in aanmerking komen zullen sommige projecten omvallen doordat vertraging > 2 jaar de onzekerheid met betrekking tot het investeringsbesluit te kostbaar maakt.

Duurzame warmte

- Onlangs heeft de staatssecretaris de Veegbrief SDE++ naar de Kamer verzonden met daarin de definitieve uitkomst van de SDE++ ronde 2020. Slechts 3 van de 3673 projecten zijn aan groengasprojecten toegekend. Een van de mogelijke oorzaken is dat bij toekenning de systeemkosten niet worden meegenomen. Dit is een factor ten gunste van groengasprojecten die in de huidige systematiek onvoldoende naar voren komt
- Ook geothermie concurreert in de gebouwde omgeving met technieken voor een totaal andere inzet en vallen hierdoor buiten de boot in de SDE++ 2020

Suggesties voor vragen aan de staatssecretaris

- 1) Kan de staatssecretaris in het geval dat warmteprojecten in navolging van de SDE++ 2020 in 2021 weer geen beschikking krijgen door gebrek aan (gealloceerd) budget een maatwerkoplossing bieden voor die projecten die nu tussen wal en schip vallen?
- 2) Kan de staatssecretaris aangeven hoe zij invulling gaat geven aan de 2 bcm doelstelling groengasproductie vanuit het Klimaatakkoord in relatie tot systeemkosten en de SDE++ toekenning?

Hernieuwbaar op land in de SDE++

In het Klimaatakkoord is afgesproken om tenminste 35 TWh hernieuwbare elektriciteitsproductie te realiseren op land. De eerste ronde van de RES-plannen laten zien dat er tot ruim 45 TWh goede plannen zijn ingediend. De komende tijd dreigen extra vertragingen te ontstaan in met name de besluitvorming en uitvoering als gevolg van congestie in meerdere regio's, maar ook de komende gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 zijn van invloed. De in de Miljoenennota aangekondigde cap op 35 TWh komt daar nog bovenop. **De SDE++ of een eventuele opvolger is voor projectontwikkelaars essentieel om marktprijsrisico's beheersbaar te maken.** Dit terwijl recente studies en ontwikkelingen, zoals de Routekaart Elektrificatie, de Stuurgroep Extra Opgave en het *Fit for 55%* pakket vraagt om meer hernieuwbare geproduceerde elektriciteit. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat tijdig wordt nagedacht over een alternatief instrumentarium.

Hernieuwbaar op land

- In het Klimaatakkoord is afgesproken om in 2030 tenminste 35 TWh op land te realiseren. De overheid heeft een plafond ingesteld voor de SDE++ van 35 TWh
- De verhoogde doelstelling vanuit Europa en elektrificatie van de industrie vergen **een extra opgave**
- Het is niet waarschijnlijk dat de 10 GW vanuit wind op zee voldoende is om aan de extra vraag tegemoet te komen

Suggesties voor vragen aan de staatssecretaris

- 1) Op welke manier denkt de staatssecretaris de verhoogde EU-doelstellingen en de elektrificatie van de industrie (30-80 TWh in 2030) te realiseren?
- 2) Op welke manier kan de staatssecretaris zekerheid bieden zodat de investeringszekerheid voor projectontwikkelaars wordt verhoogd en zo vertraging wordt voorkomen? Hoe wordt start-stop beleid voorkomen?
- 3) Is de staatssecretaris ook van mening dat het afzien van projecten waarvoor al draagvlak is binnen de RES'en, ongewenst is?